

 <https://doi.org/10.15633/9788374386753.00>

Wstęp

Za promowaniem mediacji jako korzystnego sposobu rozwiązywania sporów w różnych sferach życia społecznego stoją zarówno argumenty aksjologiczne (idea rezygnacji z walki i agresji w życiu prywatnym i publicznym, społeczeństwo obywatelskie, demokracja), jak i argumenty praktyczne (skuteczność, sprawność, oszczędność kosztów materialnych i niematerialnych, odciążenie instytucji państwowych). I chociaż mediacja nie jest lekarstwem na wszystkie „choroby” życia społecznego i nie da się jej stosować zawsze i wszędzie, zasadne jest postawienie następującego pytania: Dlaczego potencjał tej metody nie jest w Polsce wykorzystywany w optymalnym zakresie?

Trzeba przyznać, że zainteresowanie metodami polubownymi w naszym kraju powoli (lecz systematycznie) wzrasta. Przepisy prawa również stają się w tym zakresie coraz bardziej przychylne. Z dniem 1 stycznia 2016 roku weszła w życie Ustawa z dnia 10 września 2015 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, która wprowadziła system usprawnień w sprawach cywilnych (również rodzinnych, gospodarczych i z zakresu prawa pracy). Wzrasta – choć nie tak szybko, jak byśmy sobie życzyli – odsetek spraw kierowanych do mediacji, a co za tym idzie, podnosi się poziom świadomości społecznej i zaufania do tego sposobu rozwiązywania sporów.

Trzeba też przyznać, że mamy coraz więcej ośrodków mediacyjnych. Jednak profesjonalizacja rynku mediacyjnego w naszym kraju wymaga ciągłego zgłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności. Dlatego ważne jest rozbudowywanie systemu edukacji oraz prowadzenie badań naukowych w zakresie istoty i przebiegu konfliktów, a także sfer i sposobów stosowania metod ADR (*Alternative Dispute Resolution*) w różnych kontekstach społecznych. Rzetelnej wiedzy w zakresie skutecznego rozwiązywania sporów poszukują nie tylko sami mediatorzy, ale także między innymi: prawnicy (sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, radcowie prawni), biznesmeni oraz specjaliści pracujący w zawodach wsparcia społecznego. Organizowane są wydarzenia

tematyczne, inicjatywy środowiskowe, konferencje, projekty, *eventy* i akcje promocyjne. O mediacji mówi się – jeśli nie dużo, to na pewno coraz więcej. Z drugiej jednak strony metody polubowne mają wciąż mały wpływ na praktykę rozwiązywania sporów w rodzinach, społecznościach i organizacjach oraz na działalność sądów i innych instytucji publicznych (urzędów, służb itp.).

Niniejsza publikacja stanowi wkład w dyskusję nad teorią i zastosowaniem mediacji, wspierając jej drogę do standaryzacji i powszechnego zastosowania. Książka ma charakter pracy zbiorowej, składającej się z opracowań wielu autorów, którzy podzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem oraz wynikami badań nad wybranymi aspektami mediacji. Autorzy rozdziałów na co dzień zajmują się metodami polubownymi zarówno od strony naukowej, jak i dydaktycznej oraz praktycznej.

Pierwsza grupa tekstów traktuje o teoretycznych aspektach metodyki procesów mediacyjnych. Szczególną uwagę autorzy skupiają na procesach poznawczych i komunikacji w mediacji, wzmocnieniu zasady poufności i etycznym wymiarze mediacji. Podkreślona jest także znacząca rola supervizji w pracy mediatora. Część druga odnosi się do zastosowania mediacji w różnego rodzaju organizacjach: zakładach pracy, szkołach wyższych i placówkach edukacyjnych. Rozważania naukowe zostały uzupełnione przez dodatek zatytułowany *Okiem praktyków*, prezentujący doświadczenia osób wykorzystujących metody ADR w pracy zawodowej.

Monografia pt. *Oblicza mediacji. Wybrane zagadnienia* skierowana jest zarówno do naukowców, jak i praktyków, a więc do wszystkich osób zainteresowanych problematyką alternatywnych metod rozwiązywania sporów. Jako redaktorzy książki mamy nadzieję, że opracowania w niej zawarte choćby w małym stopniu przyczynią się do popularyzacji technik mediacyjnych wśród specjalistów, a pośrednio także w całym społeczeństwie. Jesteśmy bowiem przekonani co do tego, że dialog jest szansą na dobre (w każdym znaczeniu tego słowa) wyjście z każdej trudnej sytuacji interpersonalnej.

dr Katarzyna Wojtanowicz,
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

dr Mateusz Pękała,
Akademia Ignatianum w Krakowie